

- Łk 10, 21—24: Chrystus objawia się tym, których upodobał sobie Ojciec i którym Duch Święty udzielił prostoty serca.
- J 7, 37b—39: Jak Jezus udziela życia Bożego, tak chrześcijanie dzięki Duchowi Świętemu będą się z innymi dzielić Bożym życiem.
- J 14, 15—17: Duch Święty da taką miłość uczniom Chrystusa, że będą wypełniać Jego przykazania, nawet według opinii tego świata niemożliwe do wypełnienia.
- J 14, 23—26: Duch Święty udziela jednomyślności z Chrystusem Panem, tak, iż przykazania Jego nie wydają się nam ciężkie.
- J 15, 18. 21. 26—27: Duch Święty zapewnia Kościołowi niezmiennosc prawdy głoszonej przez uczniów Chrystusa, mimo niezrozumienia ze strony świata i prześladowań.
- J 16, 5a—7. 12—13a: Widzialna obecność Pana w Kościele się skończyła, ale niewidzialnie nadal kieruje On Kościołem przez Ducha Świętego, który ustawicznie pogłębia życie Kościoła.

Na zakończenie wypada podkreślić, że w duszpasterstwie okresem szczególnej formacji przygotowawczej i pouczenia o sakramentach inicjacyjnych: Chrzcie, Bierzmowaniu i Eucharystii — stał się Okres Wielkanocny. Temu sprzyjają teksty czytań mszalnych i modlitwy, ale powinno się wyeksponować nawet zewnętrznie przez specjalne miejsca i przez modlitwę powszechną — osoby kandydatów, jak to gdzieś niedługo robi się z dziećmi przygotowującymi się do Pierwszej Eucharystii we wszystkie niedziele tego okresu.

Lublin

KS. WOJCIECH DANIELSKI

Ks. Wojciech Danielski

BIERZMOWANIE W KONCELEBRZE (propozycje pastoralne)

Duszpasterz przygotowujący liturgię, mając do wyboru wśród wielu możliwych wariantów jej sprawowania, kieruje się dwiema racjami. Po pierwsze, forma powinna stanowić możliwie najlepiej przemawiający do wiernych znak tajemnicy; najwyraźniej tę zasadę ukazano w II rozdziale Instrukcji o kulcie Tajemnicy Eucharystycznej z 1967 r., wielokrotnie dając pierwszeństwo rytom, które „jaśniej wyrażają”, „w szczególny sposób ukazują”, „doskonalej wyjaśniają”, „są pełniejsze ze względu na znak jaki stanowią”. Po drugie, wiernym należy dopomóc, by ich odpowiedź na przyjętą w znaku tajemnicę wyraziła się w uczestnictwie jak najbardziej świadomym, czynnym — wewnę-

trznym i zewnętrznym — oraz pełnym, i by to uczestnictwo w nich jak najpełniej owocowało.

W ten sposób spójrzmy teraz na odnowiony ryt sakramentu bierzmowania, i wyobraźmy sobie w praktyce sprawowanie go w formie proponowanej tu jako najwłaściwsza, z zastosowaniem śpiewów możliwych do wykonania teraz, zanim ukażą się lepsze.

a. *Przygotowanie w kościele.* — Gromadzimy grupy kilkudziesięciu do stu osób na każdą z najbardziej uczęszczających Mszy św. niedzielnych, np. o godzinie 9, 10 i 13. Kandydaci przychodzą ze swoimi chrzestnymi (jednym z chrzestnych) i rodzicami. Przygotowujemy szaty jak do Mszy św. dla biskupa i kapłanów, aby z nim koncelebrowali i Mszę św., i Bierzmowanie: ornat dla głównego celebransa, jeśli zaś biskup będzie celebrował tylko Bierzmowanie, dla niego kapeę; dla wszystkich kapłanów alby i stuły, ewentualnie także ornaty. Najlepiej, gdyby kapłanów koncelebrujących było dwóch lub czterech, np. dziekan, proboszcz, prefekt młodzieży, rekolekjonista — tak, aby rzędy podchodzących mogły mieć swobodny dostęp do stopni prezbiterium na środku i z boków, albo nawet do stopni ołtarzy na końcu naw bocznych. Tyle też przygotowujemy tekstów Bierzmowania i naczyń z olejem Krzyżma, oraz lawaterz, chleb i wino do Komunii św. pod dwiema postaciami dla bierzmowanych dorosłych (nr 32 Wprowadzenia) i ich świadków.

b. *Początek Mszy św.* najlepiej odprawiać według specjalnego formularza z mszy „obrzędowych” nowego Mszału Rzymskiego 1970 r. (s. 736); są 2 formularze z ogromnym wyborem czytań. Praktycznie można będzie ten formularz brać jedynie w niedziele zwykłe (nie dozwolony w niedziele głównych okresów i w uroczystości — sollemnitates). Skoro jednak najwłaściwszy dla sakramentów inicjacji jest okres wieklanocny, do tematu Bierzmowania można wybrać tylko jedno z czytań.

Jako psalm responsoryjny śpiewa się albo Ps 104 (Wlg 103) z werse-tem z Wielkiej Nocy Wigilii Paschalnej, albo Ps 117 (Wlg 116) „Boga naszego chwalcie wszystkie ziemie”, przeplatany potrójnym „Alleluja” bądź werse-tem „Będziecie mi świadkami aż po krańce ziemi”. Jako werse-tem Alleluja śpiewa się albo pierwszą zwrotkę sekwencji „Przy-bądź Duchu Święty, albo tekst „Przyjdź Duchu Święty, napełnij serca Twoich wiernych i zapal w nich ogień miłości”, albo — jak sądzę, można by tu zastosować polski tradycyjny śpiew sprzed kazania: „Duchu Święty, przyjdź, prosimy”, gdyż mówi o „postępie w nauce objawionej” i o „utwierdzeniu” (confirmatio) w dobrym.

c. Po Ewangelii następuje *prezentacja kandydatów*. Ponieważ jest ich zwykle większa liczba i nie ma u nas zwyczaju prezentacji przez wywoływanie po imieniu — na dany znak każdy staje w przewidzia-ny-ym rzędzie zwrócony ku prezbiterium, mając obok siebie chrzestnego

lub chrzestną. Ale — jeśli Konferencja Biskupów przyjmie tę formę — może ich wywoływać po imieniu proboszcz lub katecheta.

d. W *krótkiej homilii*, której przykład jest podany, biskup wprowadza w głębokie zrozumienie tajemnicy Bierzmowania kandydatów, ich chrzestnych i rodziców oraz zgromadzonych.

e. *Odnowienie przymierza* składa się z jednego pytania o wyrzeczenie się szatana, wszystkich spraw jego i udziału w tym wszystkim, co wiedzie do grzechu — i z czterokrotnego pytania o wiarę: nie tylko bowiem jest uzupełnione, jak w nowym rycie Chrztu dzieci, wyznanie wiary w Chrystusa („Umęczonego i pogrzebanego, który powstał z martwych i siedzi po prawicy Ojca”), ale i osobne wyznanie wiary „w Ducha Świętego, Pana i Ożywiciela, który dzisiaj przez Sakrament Bierzmowania wam będzie udzielony w szczególny sposób, jak Apostołom w dzień Zielonych Świąt”. Konferencja Biskupów może ustanowić inną formę tego odnowienia przymierza.

Po konkluzji biskupa: „Taka jest nasza wiara; taka jest wiara Kościoła, której wyznawanie jest naszą chlubą w Chrystusie Jezusie, Panu naszym” — wszyscy zgromadzeni odpowiadają; „Amen”. Można by je rozrzeszyć lub nawet zastąpić śpiewem np. zwrotki pieśni „Com przyrzekł Bogu przy Chrzcie raz”.

f. Następuje samo *włożenie rąk*. Biskup otoczony kapłanami wzywa lud do modlitwy. Po chwili cichej modlitwy, biskup i stojący przy nim współbierzmujący kapłani, wyciągają obie ręce nad kandydatami. Biskup sam mówi przy tym modlitwę o Ducha Świętego i Jego siedem darów. Modlitwy tej już nie przerywa się przez kilkakrotnie „Amen”.

g. Diakon podaje biskupowi *Olej Krzyżma* w tyłu naczyniach, ilu kapłanów będzie namaszczać. Biskup wręcza te naczynia każdemu z kapłanów współcelebrujących (n. 28). Kapłani idą na miejsca, gdzie stanąwszy będą udzielać namaszczenia podchodzącym kolejno kandydatom (n. 26 zaleca podchodzenie do prezbiterium jako lepsze); na ramieniu każdego trzyma prawą rękę jego chrzestny lub inny własny świadek. Każdy kandydat przedstawiając się wypowiada swoje imię chrzestne (tylko); lepiej, gdy czyni to sam, choć chrzestny może wręczać kartkę asystującemu. Namaszczający mówi, kreśląc Olejem Krzyżma znak krzyża na czole kandydata:

„N., przyjmij znamię Daru Ducha Świętego”.

Bierzmowany odpowiada: „Amen”. Bierzmujący mówi mu jeszcze „Pokój tobie” — dając znak pokoju ustalony przez Konferencję Biskupów na co bierzmowany odpowiada: „I z duchem twoim”. W tym czasie, a więc zaraz po modlitwie biskupa i włożeniu rąk, można śpiewać. Zalecałbym znane już śpiewy: Ps 135 „Wysławiajcie Pana, bo ukochał nas”, Ps 33 „Będę Panu w każdej porze śpiewał pieśń wdzięczności”, albo Kantyk Trzech Młodzieńców „Radośnie Panu hymn śpiewajmy”.

Nie ociera się czoła bierzmowanych, po namaszczeniu. Ukończywszy bierzmowanie, biskup i kapłani obmywają ręce.

h. Następuje *modlitwa powszechna*. Tekst jej jest podany przykładowo. Inne są w Księdze „Modlitwa Powszechna”, s. 136—137.

i. W dalszym ciągu Mszy św.:

- nie ma Wyznania wiary (Credo),
- niektórzy bierzmowani biorą udział w składaniu darów,
- jeśli odmawia się I Modlitwę Eucharystyczną, obowiązuje własne „Hanc igitur” o bierzmowanych:

„Ofiarujemy ją także za tych, odrodzonych przez Chrztę, których raczyłeś umocnić obdarzywszy ich Duchem Świętym: prosimy, abyś łaskawie przyjął...”

— Dorośli bierzmowani, ewentualnie także ich chrzestni, rodzice, małżonkowie, katecheci — przyjmują Komunię św. pod dwiema postaciami.

j. Końcowe błogosławieństwo mszalne może mieć dwojaką formę: uroczystego wezwania Osób Trójcy Przenajświętszej, albo modlitwy nad ludem. Odmawia je biskup (lub główny celebrans) z wyciągniętymi nad ludem rękoma, po czym błogosławi znakiem Krzyża „Niech was błogosławi...” jak zwykle.

Lublin

KS. WOJCIECH DANIELSKI